

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

20 juni 2008

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van mevrouw Vera Dua en de heer Rudi Daems –

betreffende het verbod op het gebruik van lawaaierige vogelafweersystemen

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Algemeen

Het probleem van de geluidsoverlast door het gebruik van alarmkanonnen in de landbouw is een regelmatig terugkerend thema in het Vlaams Parlement. De geluidshinder veroorzaakt door dergelijke toestellen is blijkbaar zo groot dat er jaarlijks een golf van protesten gemeld wordt en er telkens weer verzoekschriften worden ingediend waarin de aandacht van het Vlaams Parlement gevestigd wordt op dit probleem en waarin de politieke wereld tot actie aangemaand wordt. Verzoekschriften over dit thema werden in de commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement besproken in de zittingsjaren 1998-1999, 1999-2000, 2000-2001 en 2002-2003.

In het zittingsjaar 2003-2004 werd een voorstel van resolutie (*Parl. St.* VI. Parl. 2003-04, nr. 1981/3) betreffende de promotie van alternatieven voor vogelschrikkanonnen uitgebreid besproken en ook plenair goedgekeurd op 21 januari 2004. In die resolutie wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd:

- 1° de gemeenten via een imperatieve omzendbrief op te leggen om een politiereglement op te stellen om het gebruik van vogelschrikkanonnen in principe te verbieden (...);
- 2° de gemeenten aan te moedigen om stimuli uit te werken voor alternatieven voor vogelschrikkanonnen (...);
- 3° via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) te voorzien in een financiële impuls voor alternatieven;
- 4° samen met de gemeenten werk te maken van een sensibiliseringscampagne (...).

Er zijn ondertussen twee omzendbrieven (27 maart 2003 en 25 mei 2004) over dit onderwerp verspreid waarin er bij de gemeenten op wordt aangedrongen om het gebruik van vogelschrikkanonnen te verbieden en actief promotie te voeren voor het gebruik van alternatieven. Voor uitzonderlijke gevallen wordt een modelpolitiereglement voorgelegd waardoor het gebruik in extremis geregeld kan worden.

Deze omzendbrieven hebben echter geen verordenend karakter en zijn dus louter indicatief: het gaat om aanbevelingen aan de gemeenten, maar daarbij blijft het. Wanneer een echt verordenend initiatief wordt overwogen, dan moet dit gebeuren via een gewestelijke reglementering (bv. Vlarem II – Deel 6: niet-ingedeelde inrichtingen).

Door de administratie Land- en Tuinbouw (ALT) werd een onderzoek uitgevoerd: ‘Demonstratie van milieuvriendelijke vogelafweeralternatieven voor luchtkanonnen in de land- en tuinbouw’. Dat onderzoek richtte zich voornamelijk op schade aan koolgewassen. Hieruit blijkt dat er drie alternatieven vrij goede resultaten opleveren, namelijk de heliumballon, de vogelverschrikker in ballonvorm (‘scary-man’) en de imitatieroofvogel. Uit het onderzoek blijkt ook dat bij hoge druk geen enkel systeem een waardig alternatief is en er snel gewenning optreedt. De resultaten werden in een overzichtelijke brochure samengebracht en verspreid bij land- en tuinbouwers.

De huidige stand van zaken

Uit het antwoord van Vlaams minister Hilde Crevits, bevoegd voor Leefmilieu, op vragen van Vlaams volksvertegenwoordiger Rudi Daems over het aantal klachten de laatste drie jaar, blijkt het volgende:

Gemeenten met minder dan 5 klachten: 44

- Antwerpen: 5
- Limburg: 4
- Oost-Vlaanderen: 15
- Vlaams-Brabant: 4
- West-Vlaanderen: 16

Gemeenten met meer dan 5 klachten: 25

- Antwerpen: 2
- Limburg: 2
- Oost-Vlaanderen: 3
- Vlaams-Brabant: 4

– West-Vlaanderen: 14

In de meeste gemeenten gaat het om tien à vijftien klachten. Enkele gemeenten spreken over veel klachten, overwegend van dezelfde persoon (Houthulst, Kortemark (256) en Diksmuide). Uit de enquêtes is gebleken dat minstens 129 gemeenten een politiereglement hebben waarin op een of andere manier wordt verwezen naar knallen (politiereglement vogelschrik gebaseerd op o.a. rondzendbrief, verbod op knalapparaten, gebruik wordt vergund door burgemeester).

Situatie West-Vlaanderen

In West-Vlaanderen, waar de problematiek het grootst is, werd een Provinciaal Actieplan Vogelafweer opgesteld en goedgekeurd door de provinciale deputatie op 16 november 2006. Dat plan voorziet in een schademeldpunt en een uitleendepot van alternatieve afweersystemen dat hetzij door de gemeente (Pittem), hetzij door de landbouwers zelf (Hooglede) wordt beheerd.

De resultaten voor 2007 zijn dat het afweerkanon toch werd ingezet en dat de alternatieven veeleer een ondersteunend hulpmiddel waren. Een 14-daagse rotatie met verschillende afweermiddelen was geen afdoende oplossing om de duivenschade te beperken. Volgens de landbouwers blijft de beste 'end-of-pipe'-manier tegen duivenschade de inzet van de jager. Ook bij het gebruik van een afweerkanon dat het schot van de jager nabootst, treedt bij hoge duivendruk na een vijftal dagen gewenning op.

Vanuit landbouwhoek wordt er ontegensprekelijk op aangedrongen om het probleem bij de bron aan te pakken, effectief en concreet. Hierdoor kan de inzet van afweersystemen worden verminderd en hebben de alternatieve middelen een grotere kans op slagen. Meerdere keren kwam naar voren dat de tijd van praten voorbij is en dat er krachtadig aan het probleem moet worden gewerkt. Er wordt hierbij vooral uitgekeken naar een aanpassing van het Jachtdecreet of een verhoogde motivatie van de jagers.

Het doorschuifstelsel werkte het best wanneer dat onderling door de landbouwers werd georganiseerd, maar de toestellen hebben hun nut niet kunnen bewijzen, mede door een steeds groeiende en tammer wordende populatie duiven. Terwijl er in vorige proeven pas na enkele weken gewenning aan de systemen

optrad, treedt er vandaag na enkele dagen gewenning op of zijn de duiven niet meer afgeschrikt. Het opdrijven van frequentie om te roteren (om de drie dagen bijvoorbeeld) wordt als onhaalbaar geacht.

End-of-pipe-oplossingen door het verjagen van de bestaande populatie naar nabijgelegen percelen worden steeds minder effectief en brengen geen oplossing. De arbeid en de tijd die in vogelafweer kruip, is zeer groot.

Voor West-Vlaanderen blijkt het probleem moeilijker te worden door de groter wordende populatie duiven die ook steeds meer gewend raken aan allerlei vormen van vogelafweer. Bij een verminderde druk wordt verwacht dat de alternatieve afweersystemen effectiever zijn en dat zo het gebruik van schrikkanonnen verminderd kan worden. Uit het proefproject is tevens gebleken dat alternatieve vormen van vogelafweer eveneens tot klachten kunnen leiden. Het geluidssysteem (luidspreker met helikoptergeluiden, blaffende honden, roofvogelgeluiden) en de scaryman (bij opspringen gaat sirene af) hebben in beide proefgemeenten geleid tot een klacht over overlast. De imitatieroofvogel wordt gezien als de beste prijs/kwaliteitoplossing, maar is slijtagegevoelig en heeft geen effect als het windstil is.

Situatie fruitstreek Sint-Truiden

Een ander ALT-onderzoek werd uitgevoerd door de Proeftuin voor Pit- en Steenfruit (Sint-Truiden) en spitst zich toe op kersenteelt. Na navraag bij het centrum blijkt dat vogelnetten een effectief systeem zijn gebleken voor de kersenteelt. Nadeel is de hoge kostprijs (circa 11.000 euro per hectare) waardoor ze niet beschouwd kunnen worden als waardig alternatief. Een ander alternatief was een combinatie van een windmolen, een toestel dat schrikgeluiden uitzendt en een nieuw type knalkanon (vier schoten na elkaar – variërend interval). De windmolen wordt echter in de Verenigde Staten gemaakt en wordt door geen enkele verdeler in België ingevoerd. Dat alternatief is dus momenteel niet ter beschikking in Vlaanderen.

Algemene stand van zaken

In het zittingsjaar 2007-2008 werd opnieuw een verzoekschrift ingediend en behandeld in de commissie Leefmilieu van 6 december 2007. Daarop heeft de commissie het initiatief genomen om een plaatsbe-

zoek te organiseren in Ardooe om op het terrein de situatie te beoordelen.

Ondertussen stromen de klachten over geluidshinder opnieuw binnen en wordt het ongenoegen bij de bevolking groter. Een aantal burgers is moegetergd en het draagvlak voor geluidverwekkende afweersystemen is kleiner dan ooit.

Het minste dat kan gezegd worden, is dat het probleem ondertussen genoegzaam bekend is bij de leden van de commissie Leefmilieu en dat er inzicht is ontstaan over de werking van mogelijke alternatieven. Het is echter vooral duidelijk geworden dat het gebruik van de vogelschrikkanonnen nog altijd een enorm probleem is op het vlak van geluidshinder voor de omwonenden. Om een moegetergde burger te citeren: “Het wordt hoog tijd dat we eindelijk eens opgelucht kunnen ademhalen, eindelijk eens kunnen buitenkomen, rustig in de tuin kunnen zitten, kunnen slapen met open raam, dat de kleine kinderen eens langer kunnen laten slapen dan 6.00 uur ’s morgens enzovoort.”

Omwonenden die in bepaalde periodes constant geconfronteerd worden met het lawaai van afschrikssystemen spreken van een ware terreur. In bepaalde gemeenten start het knallen al om 3.30u ’s nachts en blijft het duren tot na middernacht, waardoor de omwonenden geen nachtrust meer hebben.

Conclusies

Het probleem van de luidruchtige vogelafweer staat nu al tien jaar ter discussie in het Vlaams Parlement en er werden reeds ontelbare vergaderingen op provinciaal en gemeentelijk niveau aan gewijd. Het wordt tijd dat wordt gekozen voor een oplossing die de mens centraal stelt. De hinder treft immers gezinnen met kleine kinderen, nacht- en ploegwerkers, gepensioneerden, zieken en mensen die gewoon recht hebben op een leefbare omgeving en een normale nachtrust. Zij zijn het beu om honderden loeiharde knallen per dag – en dat vaak maandenlang – over zich heen te krijgen.

Er is geen enkele reden meer om een verdere duidelijke stellingname met betrekking tot dit probleem uit te stellen. Dit voorstel van resolutie heeft daarom de bedoeling een streep onder dit dossier te trekken door het instellen van een verbod op hinderlijke afweersystemen, meer bepaald de vogelschrikkanonnen. De

regeling ervan moet gebeuren door een aanpassing van de VLAREM-reglementering.

Vera DUA
Rudi DAEMS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:

- 1° de elk jaar terugkomende klachten van moegetergde burgers die snakken naar rust en die de lawaaihinder veroorzaakt door de vogelafweerkanonnen hartsgrondig beu zijn; ze kunnen dergelijke vormen van terreur niet langer verdragen;
- 2° het feit dat de omzendbrieven voor de gemeenten betreffende het thema van de vogelafweersystemen geen verordenend karakter hebben maar alleen aanbevelingen formuleren voor de gemeenten die vrij zijn om op gemeentelijk niveau al dan niet bepaalde maatregelen te treffen;
- 3° het feit dat een aantal gemeenten wel initiatieven genomen hebben om naast de vogelafweerkanonnen nog andere afschrikssystemen in te voeren, maar met wisselend succes;
- 4° het feit dat het gebruik van alle systemen en dus ook van veldkanonnen na een beperkte periode niet effectief blijkt te zijn, vermits er bij de vogels gewenning optreedt en dat ook daar waar veldkanonnen werden ingezet, er schade kan optreden;
- 5° het feit dat zelfs door bepaalde landbouwers gesteld wordt dat het veldkanon het minst effectieve afweersysteem is;
- 6° het feit dat bepaalde burgemeesters onder druk van de plaatselijke landbouwlobby niet geneigd zijn over te gaan tot het verbieden van hinderlijke afweersystemen;

– overwegende dat:

- 1° alle burgers in dit land recht hebben op een kwaliteitsvolle leefomgeving en dat het de taak is van de overheid om dat voor hen te garanderen;
- 2° in elk ecosysteem het principe van voedsel vergaren om te overleven aanwezig is en er dus altijd vogels en zoogdieren zullen zijn die

in enige mate schade zullen veroorzaken aan landbouwgewassen;

- 3° er bijgevolg gezocht moet worden naar methodes om de schade voor de landbouwgewassen te beperken zonder de leefkwaliteit van de omgeving aan te tasten;
- 4° elke landbouwer die schade ondervindt als gevolg van in het wild levende soorten recht heeft op een evenredige vergoeding van deze schade;
- 5° bij alle beslissingen rekening gehouden moet worden met de factor biodiversiteit en het duurzaam beheren van de wildpopulaties; zo kan het verdelgen van de ene soort (eksters, kraaien) juist zorgen voor een toename van een andere soort (houtduiven) omdat zij als natuurlijke vijand een regulerende rol hebben in het tot stand komen van evenwichtige populaties;

– vraagt de Vlaamse Regering:

- 1° via de VLAREM-reglementering het gebruik van vogelschrikkanonnen en andere lawaaiërige afweersystemen te verbieden;
- 2° te bepalen dat, wanneer afdoende kan bewezen worden dat door de ligging van de percelen het gebruik op geen enkele wijze hinder veroorzaakt voor de omwonenden, onder strikte voorwaarden een tijdelijke afwijking kan worden toegestaan;
- 3° het gebruik van niet-hinderlijke afweersystemen financieel te ondersteunen;
- 4° in overleg met de jagersgroeperingen te bepalen op welke wijze gecontroleerde jachtactiviteiten kunnen bijdragen tot het binnen de perken houden van soortenpopulaties die schade kunnen aanrichten aan landbouwgewassen;
- 5° in overleg met de landbouwers een efficiënter en rechtvaardiger schaderegelingssysteem uit te werken;
- 6° verder onderzoek uit te voeren op het vlak van populatiedynamica om inzicht te verkrijgen in de diverse factoren die kunnen bijdragen tot

het tot stand komen van evenwichtige populaties van soorten die schade kunnen aanrichten aan landbouwgewassen.

Vera DUA
Rudi DAEMS
